

P

- pacemaker** *ang.* **pésméker** *orv* ingerkeltő szívszabályozó, szív működés- v. szív dobogás- v. szív-
lökötés-szabályozó, ütemszabályozó készülék
- pacifikál** békít, (meg)békéltet, lecsendesít, lecsillapít, békét teremt, lázadást elfojt v. lever v. megfékez, helyreállítja a rendet
- pacifista** békepárti, békebarát; békeharcos; béke-
mozgalomtag, béke mozgalmár
- pacifizmus** békeelvűség, béke mozgalom, háború-el-
lenesség
- pacsuli** indiai növény illóolaja
- pacsuli** émelyítő kevert (illatú) illatszer, zavaró illatú,
zavaros v. zavart v. zagyvált v. pócsált *kölni*
- padlizsán** lilancs MA, csucsor, tojásgyümölcs, török-
pironcs, törökparadicsom
- pajor** pajód, csimasz, cserebogárlárva, cserebogár-
kukac
- pakk** csomag, poggyász, batyu, málha, cókmók, mo-
tyó
- pakli** csomag, köteg, rakás; összejátszás, szövet-
kezés; **bonne van a ~ban** benne van a dologban
v. ügyben, számolni kell vele, lehetséges
- pakol** csomagol, rakodik, rakogat, rátesz, rendez-
get; burkol; **~ás** bőrápoló burkolás, borogatás
- paksaméta** iratcsomó, iratköteg, iratnyaláb; rakás,
halom, halmaz, kupac
- paktál** alkudozik, cimborál, összejátszik, egyezkedik,
tárgyal, megállapodik, szerződik, szövetkezik
- paktum** szerződés (nemzetközi), egyezmény, egyez-
ség, megegyezés, kiegyezés, megállapodás, al-
ku, szövetség
- pakulár** juhász, hegyi pásztor
- palánta** dugvány
- palántál, palántáz** dugványoz, (el)ültet, kiültet
- paláver** vitat(kozás), tanácskozás, vitázós, gyűlés
- palette** festőlap, festéklap, festékkeverő lap; festő-
művészet jelképe; kínálat, választék; szállító- v.

rakodólap

palindróma tükörszöveg

pallér építő, építésvezető; kőműves v. ács szakmában munkavezető; kisebb épület építését vállaló iparos; ~**ez** alakít, csiszol, fejleszt, finomít, nemesít; nevel, művel; ~**ozott** kiművelt

palliatív tünetenyhítő, tünetkezelő

palmetta levélmintás díszítőelem; pálmalevélszerű v. legyezőszerű v. leveles-indás díszítőelem; pálmalevél-csokor

palmtop marokszámítógép, tenyérgép

pamflet gúnyirat, gyalázkodó röpirat, förmedvény; gunyoros v. személyeskedő vitairat

pancser ügyetlen v. mindent elrontó v. kétbalkezes ember, balfék

pandúr csendbiztos, csendőr, rendőr, vidéki rendfenntartó közeg, megyekatoná

panel készelem, lap, nagyméretű, előre gyártott elem; házigyári lakás; falvért, fellemez; szerelőlap; *piackutatási*, vizsgálati v. szakértői csoport; előre gyártott gondolalelem (előadásban)

paníroz (be)bundáz, kirántáshoz előkészít

panno táblafestmény, falborító kép, falburkoló kép, nagyméretű fal- v. táblakép

panoptikum viaszember- v. (viasz)bábgyjűtemény v. -kiállítás, hírességek viaszalakjai; élethű viaszalakok; borzongató (furcsaságok) gyűjteménye

panoráma körkép; (festői) kilátás, látkép, látvány

pantalló hosszúnadrág

Pantokrátor Mindenható (Isten); a Magyar Szent Koronán Krisztust, mint a világ urát, királyi széken ülve, királyi jelvényekkel ábrázoló kép

pantomim némajáték

panzió vendégház, családias jellegű kis szálló v. fogadó; teljes ellátás, lakellátás; bennlakás

paparazzó lesifényképész

papundekli kéreg-, réteg-, kemény-, lemezpapír, rostlemez

para- mellék-; beiktatott, mellérendelt, párhuzamos, szembenálló v. -fekvő, vmi ellen, ellentétes; **~o-
limpia** ötkarikás játékok mozgássérülteknek;
~jelenség megfoghatatlan v. felfoghatatlan v. ért-
hetetlen jelenség

parabola példabeszéd, példázat, erkölcsi tanítás, tanmese, torz hasonlat; görbe tükör

parabola-antenna műholdvevő(tányér), hullámsűrítő v. -gyűjtő, hullámtányér, hullámerkényő, műholder-nyő

paradicsom menny, éden(kert), égi v. földi mennyország

paradigma alaprendszer; uralkodó tan, elmélet, tudományos irányzat; világrend, tudományos világkép v. felfogás; eset; tanpélda, minta(kép), példakép; mintaszerű v. szabályszerű forma; *nyelvt* ragozási minta, alakváltozatok sora v. összessége

paradox(on) szokatlan állítás, látszat-ellentét, látszólagos, látszat v. vélt ellentét v. képtelenség, visszásság, fonákság, ellentmondás, lehetetlenség; szellemes, elmés mondás

parafenoménon táltos, (látszólag) természetfeletti képességgel rendelkező személy; látszólag természetfeletti jelenség; ellentűnemény

parafrázis zenei átirat, (mű)átfogalmazás

paragrafus bekezdés, cikkely, szakasz; törvénycikk

paralel párhuzamos; hasonló, (meg)egyező; egyenesen

paralízis (gyermek)bénulás, hűdés; tehetetlenség, cselekvésképtelenség, megnyomorodás

paraméter mutató, mérték; ismérv, jellemző érték, vonás, sajátosság; tényező, tényelem; fokmérő; (se-géd)változó

paranoia (nagyzási v. üldözési) téboly, észak, téveszmés elmebántalom; téveszmerendszer, rögeszmés félelem, tébolyodottság

paranoiás téveszmés, hóbortos, rögeszmés; tébo-

lyult

parapszichológia peremlélektan MA, lélektitoktan, a megfoghatatlan(ság) lélektana, lélektanon túl; lélekbúvárkodás, földöntúliság

paraszolvencia, para hálapénz, (utólagos) tiszteletdíj

paraván (kályha)ellenző, spanyolfal, térelválasztó bútor v. fal, kiállítási tábla

parazita élőski, élősködő; pióca, vérszopó; ingyenélő, potyázó, potyaleső, naplopó, kenyérpusztító, tányérnyaló

parazitológia élősködtan, élősködők tana

parádé díszszemle, díszfelvonulás, díszmenet, ünnepség, ünnepélyes katonai szemle; fényűzés

parázik megijed, fél, aggódik

parcella telekrész, házhely, birtokrész, kis földdarab; sírterület

parcelláz földet v. telket kijelöl v. kimér v. feloszt, vizsgál N

parciális részbeli, részleges; egyoldalú, részrehajló, elfogult

pardon bocsánat, elnézést; kegyelem, irgalom

par-excellente /at/ elsősorban, kiváltképpen, különösképpen

parfé habfagylalt, fagyasztott, ízesített tejszínhab, hablalt (formába fagyasztva)

parfüm illatsúrítmény, (tömény) illatpermet v. -nedű v. illatszer v. illatkivonat; ~éria illatszertár, illatbolt v. -üzlet

pari névérték, egyenlő érték; ~ban-van egyensúlyban van

paritás egyenlőség, azonosság, egybeesés, két érték megegyezése; arány, viszony

paríroz melléáll, feltétel nélkül engedelmeskedik; hárit, kivéd; talpat nyal

park közkert, nyilvános kert, díszkert, sór, liget; ~osít dísz- v. nyilvános v. közkertet létrehoz, gondoz; gép~ v. jármű~ gépállomás; gépállomány v. –

készlet; **ipari** ~ ipari létesítmények telephelye, ipari kert; **~iroz** v. **~ol** járművet v. gépkocsit leállít v. várakoztat v. bizonyos időre vhol hagy; **~elő** (gép)kocsibeálló, kocsitér, -tanya, -beálló(hely), -várakozó; **~előház** kocsitér, -tanyaház; **mély ~elő** földalatti kocsivárakozó v. kocsitér

parkett(a) léc- v. fapadló, rakott padló; **tánc~** tánc-tér; rakott v. keresztezett hajfonat; **~ba-fonás** fonás erdélyiesen v. erdélyi módra

parlament országház, képviselőház, alsóház, felsőház, országgyűlés; **~arizmus** népképviselői v. országgyűlési rendszer; **~er** békekövet, békeküldött; **~i-ciklus** országgyűlési időszak, országközi időköz; **~i-frakció** országgyűlési csoport

parlamentális képviselői

parodista élcmszerző, gúnyiratíró; élcsműelőadó, tréfás utánozó v. kiforgatóművész

parodizál kigúnyol, kiforgat; leutánoz, csúfolódva v. élcelődvé v. torzítva utánoz, nevetségessé tesz

parola adott szó, becsületszó; kézadás v. -nyújtás v. -fogás, kézbeccsapás; (titkos) jelszó

parolázik kezet fog, kezet ráz, tenyérbe csap

paródia gúnyirat, torzkép; gúnyjáték, gúnyos v. tréfás leutánzás v. utánzat

paróka vendéghaj, póthaj, álhaj

parókia lelkészi hivatal, lelkészség, paplak; egyházközség

parti, party *ang* buli, multság, társas összejövetel, házi estély, házi kör, társaskör; vendégség, vendégeskedés; játszma, játék; (tervezett) házasság, házassfél; áru együttes, árukapcsolás

particionál föloszt, el-, ki- v. szétoszt, felapróz, fel- v. szétdarabol, részekre oszt, tagol, tagosít

partició felosztás, tagolás, beosztás, részekre osztás

partikuláris részleges, részbeni; helyi v. szűk körű; mellékes

partitúra *zene* kotta, zenei vezérkönyv v. vezény-

könyv

Partium *lat* Részek (Erdély egy része)

partizán fegyveres ellenálló, bujkáló szabadságharcos (megszállt területen); ~**kedik** elüt a többtől, egyénieskedik, önállósodik, nem hivatalos utat követ

partner társ, együttműködő fél, élettárs; ellenfél (játékban, mérkőzésben); munkatárs, szaktárs, üzlettárs

partvis kefeseprű, szőrseprű

parvenü előkelősködő, felkapaszkodott; nagyképű, rátarti, nyegle; újjgazdag, szerencsefi

pasas, pasi ember, férfi, alak, mókus, ürge

pasizik fiúzik, udvarolhat

Passió Krisztus szenvedéstörténete

passió kínszenvedés, keresztút, senyvedés

paszpartu papírkeret

paszpol szegély, szegőzsinór v. -szalag; sújtás, zsinórdísz

paszta kenőcs; kence, pép; (olasz) gyúrt tészta

pasztellszín lágy v. gyengéd szín

pasztilla (apró, kerek) lapocska, szem, darab (orvoság); cukorka

passz tartózkodás az ütéstől (kártyában) v. hozzászólástól; kimarad; leadás, labdaátadás; Mehet! Tovább!; Nem tudom!; **és** ~ ezzel kész, vége, nincs tovább; ~**ol** illik, megy vmihez, egyezik vmiel; továbbít, átküld, átad (játékot v. labdát), továbbítja a labdát

passzió szenvedély, szeszély, kedvtelés, szórakozás; (kedvelt) időtöltés

passzivitás tétlenség, tunyaság; részvétlenség, érdektelenség, közömbösség; kívülállás, tartózkodás

passzíroz (szitán) áttör v. átnyom(kod)

passzív tétlen, szótlán, visszahúzódó, hallgatag; közönyös, közömbös, érzéketlen, részvétlen; dologtalan, semmittevő, tunya, renyhe; *nyelvt* szen-

vedő (ige, igealak); *ker* veszteséges; ~ **nyelvtudás** értési nyelvtudás, kezdő szintű v. fokú, elsüllyedt nyelvtudás; ~**ák** teljesítendő, tartozások, kötelezettségek, hiányok, kiadások, terhek

passzívum többtartozás

passzus írásmű rész(let), írásszakasz, szövegszakasz, hely, bekezdés; járatlevél, marhalevél; útlevél

pasztőröz, pasztórizál csírátlanít; hőkezel

patália csetepaté, zajos veszekedés, perlekedés, civakodás, civódás, zűrzavaros jelenet, (per)patvar, zenebona

patchwork *ang* foltvarrottas, darabokból összevarrt; folt-on-folt, foltmunka, foltvarrás

patens, pátons nyílt parancs, rendelet; szabadalom, szabadalmi okirat; kiváltságlevél

patent *fn* pattintózár, pattanózár, pattkapocs, (ruha)kapocs; *mn* nagyon hasznos v. alkalmas; kiváló, pompás, szinte magától adódó, magától jól működő

paternalizmus atyáskodás, atyáskodó v. gyámkodó (lebecsülő v. lekezelő) vezetés

patetikus lánglelkű, lángoló v. heves érzéssel telt, szenvedélyes; emelkedett, ünnepélyes, fenséges, fennkölt, magasztos, szárnyaló, színpadias, lánglelkű; hatásvadászó, dagályos, szenvelgő

patika gyógyszertár

patikus gyógyszerész

patinás veretes, nemes, régi, régies, ódon, ősi; megbecsült, értékes; rézrozsdás, nemes rozsdás

patológia kórtan, kórtudomány

patológus kórboncnok, kórtanos, kórszakértő, kór-búvár

patriarchális, patriarkális régimódi, hagyományörző, hagyományokkal kapcsolatos; családi

patriarchátus apajogúság, nemzetségi, apajogú társadalom

patriotizmus hazaszeretet, hazafiság

patrióta hazafi

patron töltény, töltényhüvely, befogóhüvely; főnök, védnök; **hab~** szénsav- v. habtöltény v. -töltet; kivágott (festő)mintalap

patronál felkarol, futtat, gyámolít, oltalmaz, támogat, pártfogol; védnökséget vállal, ügyet v. vkit erkölcsileg és anyagilag (rendszeresen) segít

patrona női védőszent; női pártfogó, oltalmazó, védnök; a „Boldogasszony Anyánk” című ősi nemzeti dalunkban **patronánk** a következő jelentéseket felel: oltalmunk, oltalmazónk, gyámolítónk, bátorítónk, erősségünk, pártfogónk, támaszunk

patronus kegyúr; támogató, oltalmazó, pártfogó, szószóló, közbenjáró, védelmező, védnök, jötevő, jóakaró; védőszent

patt döntetlen (eredmény sakkjátszmában); **~helyzet** megoldhatatlan v. megoldatlan helyzet

pauszpapír ködpapír, hártypapír

pauza nyugalom, nyugalom, nyugjel, közidő, szünet; megszakítás, leállítás, pihenő, kikapcsolódás; gondolatjel

pauzálé átalány

pavilon áruda, árusító fülke; házikó, kerti ház v. lak; különálló épület, épületszárny

páciens (orvos) beteg(e) v. kezeltje, kezelendő v. vizsgálendő v. kezelt v. vizsgált személy v. fél

páncél vért, vértesz, sodronying; rövid vászonkabát; **~autó** vérteskocsi, vértezett (harc)kocsi; **~szekrény** vértesbútor, vértezett bútor, tároló, biztonsági láda v. rekesz; csontpikkelyű (teknős)

pánik vakrémület, fejvesztettség (tömegben), riadalom, zavar, megzavarodás

pária jogfosztott v. kitagadott v. kivetett v. megvetett v. elnyomott ember

pástétom kenőpép, hús-, zöldségpép; (kenő)májás, halas pép

páternosztér örökmozgó v. folytonjáró v. állandóan járó (kör)felvonó, körforgó személy- v.

teherfelvonó, forgólánc

pátosz lánglélek, lánglelkűség, hev, meggyőződés
heve, indulat (szónoki); lendület, szenvedély, lelkesedés, lelkesültség; ünnepélyesség, emelkedettség; szónokiasság, fellengzősség, dagály, dagályosság

pátria haza, szülőföld; **szűkebb** ~ szülőfalu v. -város

pátriárka egyes keleti keresztény egyházak legfőbb papi méltósága

pátriárka, patriarcha *lat* ősatya, nemzetségtő, nemzetség, nagycsaládfő; tiszteletre méltó aggastyán; főpap

pech balszerencse, balsiker, kudarc, vereség, felsülés

pedagógia neveléstan, neveléstudomány, oktatástan

pedagógus nevelő, oktató, tanár, tanító; **gyógy~** gyógynevelő, fogyatékosok fejlesztőtanára v. -tanítója v. -oktatója

pedál hajtó- v. nyomótalp, taposó(kar), lábító; **~oz** (lefelé) tapos; behízeleg, bevágódik

pedáns rendrögzött, (rögeszmésen) rendszerető, alapos, rendes, pontos, bakafántos, fontoskodó, pontoskodó, kicsinyeskedő, szórszálhasogató, kákán is csomót kereső, okvetetlenkedő, nagyképű, tudálékos, vaskalapos

pedellus tanodai hivatalsegéd v. kapus v. szolga

pederaszta fiúrontó, hímrontó, hímfertőző, hímfertítő

pedigré (állat)törzskönyv, leszármazási okmány (fajállatoké); érvonal, (le)származás; előkelő családfa

pedikúr lábápolás

pedofil gyermek(meg)rontó

peep-show *ang* pőremulató, csurdiszám, kukkolda, kukucskáló, kukkoló

pejoratív rosszalló, bíráló, elítélő, helytelenítő, leszóló, leminősítő, lekicsinylő, megbélyegző, becsmérő, megvető

pelerin ujjatlan (női) körgallér; esőgallér, malaclopó,

esőköpeny, viharkabát

pelikán gödény

pellengér szégyenoszlop, szégyenkaró, szégyenkő, szégyenlő, (nyak)kaloda, nyakvas, csincsér;

ki-ez szégyenpadra ültet, megszegyenít

pemzli (széles) ecset, *H* pamacs

pendlizik ingázik, ide-oda jár, rövid idő alatt több helyen is megfordul, több helyen is fellép

pendrive *ang* tollmeghajtó, adattoll, hordozható adattároló

penetrál áthat, behatol, beszivárog

penetráns átható, mindent betöltő; orrfacsaró, kellemetlen; éles, szúrós

penna (író)toll

pentatlon öttusa, ötpróba, ötviadal

pentatónia zene öthangsoros

penthouse *ang* tetőnház, fényűző (tetőteraszos) ház

penzió →panzió

penzum (kiszabott) feladat, munka

pepper *ang* bors

percepció érzékelés, észlelés, felfogás, meglátás

perfekt vmiben tökéletes, járatos, vmit kifogástalanul tudó; kifogástalan, teljes, tökéletes; befejezett, hibátlan

perforál átllyukaszt, átfúr(ódik), átüt, átszúr, áttör

performansz látvány(adás), előadás; teljesítmény; kialakítás, összeállítás

pergamen (bőr)hártya, íróhártya, írhéj *N*; oklevél, okirat

pergola lugas

periféria körszél, peremhéj, peremszél; vminek a külső része, széle, határa; külterület, külváros; végkészülék, külső berendezés

periférikus, **periferiális** külterületi, peremszéli, peremjellegű, peremvidéki, héjjellegű, héjszerű, széleken v. vminek a szélén v. határán lévő, központtól távoli, külső; mellékes, elhanyagolható, nem lényeges

periodika időszakos kiadvány v. folyóirat; sajtótermék

periódus szakasz, időszak, időtartam, kor(szak); ismétlődő, visszatérő időköz; ütem

permanens állandó, maradandó, elmúlhatatlan, örökös, örök, örökké tartó, tartós; folytonos, szüntelen, szakadatlan

permeabilis átteresztő, átjárható, áthatolható; átítható

permutál sorrendet változtat, áthelyez; rendez, csoportosít

pernahajder semmirekellő, semmirevaló, haszontalan, henyé, utolsó v. alávaló (kölyök), lóköttő

peron pályaelőtér, vasútmenti v. vágánymenti (perem)járda; rakodó

perpetuum mobile *lat* örökmozgó

per pillanat jelenleg, most (éppen), e pillanatban, pillanatnyilag, egyelőre, ezennel

persona, **perszóna** némbér, asszonyember, nőszemély; személy, személyiség, ember(ke), alak; ~ **grata** *lat* kedvelt v. kegyelt személy; (képviselő betöltésére) elfogadott személy; ~ **non-grata** nem kívánatos v. nem kedvelt v. kiutasítandó v. kiutasított személy

perspektíva távlat, messzi háttér, látóhatár, messzeség, távlati ábrázolás, rövidülés; kilátás, látkép, látvány; jövőkép, remény; nézőpont, szemzőg

persze, **per se** *lat* csakugyan, de még mennyire, kétségtelenül, kétség kívül, természetesen, feltétlenül, hogyne, igazán, igen, igenis, magától értetődően v. értődő v. érthető, naná, nyilvánvalóan, okvetlen, önmagában véve, tulajdonképpen igen, valóban

persziflázs éles, csípős kicsúfolás v. kigúnyolás, ki-nevetés, nevetségessé tétel

perszonális személyes

perszóna → persona

pertli szalag, fűző, gatyamadzag, pántlika, zsinór
pertu tegez(őd)és, tegező viszony
perverz elferdült, ferde(hajlamú), elvetemült, fajtalan, romlott, megrontó, feslett; torzult nemiség; fonák, rendellenes, természetellenes, visszás, züllött; erkölcstelen, erkölcsellenes; beteg lelkű
pestis dögvész, döghalál, fekete halál, mirigyhalál, ragály
peszticid kártevőirtó v. -ölő; **szintotikus** ~ művi kártevőirtó
pesztonka, **pesztra** gyermekfelvigyázó, gyermekfelügyelő, gyermekcsósz, babacsósz, szárazdajka
pesszimista borúlátó, hitevesztett, feketén v. sötétén látó, balhitű, kishitű, vészhitű, vészhihnök, komor lelkű, letört, lesújtott, reménytelen; fekete pápaszemen keresztül nézi a világot, rémlátó
petárda tüzesszék, robbantyú, fénydurrano, durranatyú; tűzkigyó, kígyóröppentyű
petíció fellebbezés, tiltakozás; folyamodvány, kereset, panasz a felső hatóságokhoz, beadvány, kérés, kérvény, kérelem, felterjesztés
petróleum kőolaj, nyersolajpárlat
petúnia tölcsérke
pék, **bäck(er)** *ném* sütő, kenyérsütő, kenyérszűző, sütész, sütőszakai, sütőműves, sütőmester; ~**áru** kenyérféleségek, -áru, -készítmény; ~**ség** sütőde; ~**sütemény** kenyérsütemény
pénisz hímvessző, nemzőszerv, nemzőtag, hímtag, bille N
pészmóker → pacemaker
pia itóka, szeszital, szeszes ital
piac vásár; vásártér, -csarnok, tér(fő); áruforgalom v. -kereslet v. -kínálat
piano *lat zene* halkan
piano halk; halkan, csendesen
pick-up *amer* lemeztű, hangtű, hangszedő
Pidgin-Hungarian → Hunglish
piedesztál talapzat, oszlopszék; erkölcsi magaslat

piercing ang testékszer
pigment bőrszínanyag, bőrszíntest, festékanyag
pikantéria kétértelműség, fonákság; botrányos érdekesség
pikáns különleges v. (enyhén) csípős (íz v. szag); csiklandós, sikamlós, kétértelmű; izgató, ingerlő, érdekes
piknik balyus (-bál v. összejövétel), kiruccanás, (ki-ki alapú) kirándulás a szabadba; baráti összejövétel v. eszem-iszom
piknikus hízásra hajlamos, kövérkés; zömök, nagyfejú, rövid végtagú; derűs, derűlátó, jókedélyű, mindig mosolygó(s), kiegyensúlyozott
pikoló pincérfiú; kispohár (sör), hígbor; kisuvola
piktogram nyelvű kép(írás)jel, képjelzés; jelként használt ábra, képírás eleme
piktor festőművész; szobafestő, mázoló
piktúra festészet; festmény
pilóta repülőgép-vezető; gépkocsi versenyző, gépkocsis, gépkocsivezető; révkalauz
pilula → pirula
pingpong asztallabda
pionír, pájonír, pioneer ang mn kezdeményező, úttörő, utász, hidász; fn felfedező, feltaláló, gyarmatosító
pipetta folyadékmérő üvegcsé, folyadékadagoló; cseppentő, csöppentyű
pirománia tűzhajlam, gyújtogatási kényszer, szenvedély; a tűzben való gyönyörködés, tűzfüggés
piruett (meg)perdülés (lábujjhegyen), pörgés, perdület, gyorsforgás (műkorcsolyázásban, műlovaglásban)
pirula, pilula labdacs, korongocska; szem (gyógyszer)
piskóta szivacsészta, édes felfújt, tojáshabészta v. -sütemény
piszlicsár(é) apró-cseprő, jelentéktelen, csip-csup, semmitmondó, érdektelen

pisztoly kézi v. marok(lő)fegyver, kézilöveg
piti jelentéktelen, szájalmasan kisszerű; ~~~aner~~ csip-
csup v. értéktelen v. jelentéktelen ember, töpör-
tyű; ~~~zik~~ (igen alázatosan) esedezik, kér, kéri-
csél, kérlel, kérve kér, koldul, könyörög
pittoreszk festői, festeni való, festőművész ecsetjére
méltó
pizsama éjöltözet, éjöltözék, hálóöltözék (kabát és
nadrág), hálóka, hálóruga
placc tér, hely
placébó álgógyszer, gyógyszerálca, gyógy(szer)u-
tánzat, gyógyszer(hason)más
plafon mennyezet; felső határ; elérhető legmaga-
sabb szint, csúcs; ~~~on van~~ nagyon v. irtó dühös,
felidegesítette vmi, tajtézik, felhúzta magát
plagizál lemásol, leutánoz, ollóz, kivág, összevág,
elsajátít, saját néven közöl, ellop, eloroz, idegen
tolakkal ékeskedik
plajbász rajzón, rajzirón, íróka, íróvessző
plakát közhírív, falragasz, fali hirdetés, hirdetmény;
~~~oz~~ v. ~~~ol~~ kifüggeszt, kiragaszt, felragaszt; falra-
gaszon közhírré tesz, nyilvánosságra hoz
plakett emlékérem, érem, (kisméretű) dombormű
planetáris bolygó-, bolygókhoz tartozó, bolygókkal
kapcsolatos, bolygószerű
planéta bolygó
planíroz (el)egyenget, elsimít
plasztik (képlékeny) műanyag, olvany; ~~~bomba~~
lág- v. gyúrmabomba
plasztikai műtét szépeészeti v. helyreállító v. alakító
műtét
plasztikus alakítható, képlékeny, formálható; szem-
léletes, érzékletes, jellemző, kifejező, kézzelfog-
ható; szoborszerű, kidomborodó, térbeli, térhatá-
sú, térláttató
platform emelvény, dobogó, emelt felület; emelt jár-
da; pártelvek; álláspont
platina fehér arany, éreny

plátni, plattni tűzfedlap, főzőlap, sütőlap
plató fennsík, síkság; rakfelület, tálca
play-back amer visszajátzás; visszajátszó, újrázó; ~
ének ál- v. színlelt ének
plazma negyedik halmazállapot; ~**állapot** átmeneti
(halmaz)állapot; bizonytalan helyzet
plazma orv vérfolyadék, vérvízeny
plágium eltulajdonítás, összeollózás
pláne főképpen, főleg, kivált, sőt, hogyné
plántál ültet; beleolt (érzelmet, gondolatot), belevés,
belerögzít v. -tűz v. -ültet
pláza bevásárló- és szórakozó központ
plázs, plage fr szabadtéri fürdő, nyíltfürdő(hely), nyi-
tott v. nyári uszoda, lapos, homokos tengerpart
plebejus népi, népből származó; alsó néposztály tag-
ja v. alsó néposztálybeli
plebs tömeg; csőcselék, aljanép
plecsni érdemérem, kitüntetés; botszeg (kiránduló-
bot oldalán); folt, szennyeződés; pofon
plenáris teljes(körű) v. össznépi v. együttes ülés
pleonazmus szóhalmaz
pletyka híresztelés, hírhordás, hírszórás, mende-
monda, szóbeszéd, fecsegés, tereferé, megszól-
lás, pusmogás, sugdosás, sűgás-bűgás, locso-
gás, (ki)fecsegés, etye-petye, letye-petye, lepe-
tye, licsilocsi v. locsifecsi beszéd
plezur bőrsérülés, -horzsolás, bibi, seb
plébánia *katolikus* egyházközség; (*katolikus*) lelkészi
hivatal, paplak, papház
plébános *katolikus* lelkész, (vezető) pap, tiszteletes,
tisztelendő
pléd takaró, pokróc
pléh bádóg, (horgany)lemez
plénum teljes ülés; vmely közösség teljessége, nyíl-
vánossága
pliszé levasalt, éles, sűrű berakás, hajtás, redő
pliszíroz berak, redőz, berakást v. hajtogatást készít
plomba ólomzár, ólomjegy; fogtömés

pluralizmus többelvűség, sokelvűség, többnézőpontúság, sokszínűség, sokrétűség; világ egységét tagadó irányzat

plusz többlet; előny, haszon; hozzáadva, meg; rá, ráadásul, és ehhez még hozzátéve; semminél több; összeadás jele; fagyponthoz fölött; **~-mínusz** ideoda, előtte-utána

plutokrácia pénzuralom, vagyonuralom, gazdagok uralma

plüss félbársony

poentíroz kiemel, kiélez, kihegyez, hangsúlyoz; ki-gúnyol, pizskálódik, szurkálódik; *műsz* központoz

poéma (vers)költemény, vers(költés), zengzet; elbeszélő versköltemény, költői v. verses elbeszélés

poén csattanó, élc, tréfa, adoma; vminek az éle; nyerő egység, pont, találat (játékban)

poéta (vers)költő, rímfaragó, rímkovács, dalnok, lantos, regős, bárd

poétika (vers)költészet; versköltészet, verstan; irodalomelmélet

poézis költészet

pogány, paganus *lat* hitetlen, vallástalan, megkeresztetlen, bálványhitű, bálványimádó, más hitű, idegenhitű, istentelen, *H* istentagadó; nem keresztény; anyagelvű

pogrom tömegpusztítás, tömeggyilkosság, tömegbosszú, tömeghajsza

pojaca, ol pagliaccio ripacs, bohóc, macskajancsi, paprikajancsi, szalmabáb; üresfejű, értéktelen, rossz színész

pokol alvilág, árnyékbirodalom, kárhozott lelkek birodalma v. országa, örök kínok helye, holtak országa; **~i** borzasztó, ördögi, gyalázatos, embertelen, gonosz, átkozott, szörnyű

polarizáció sarkítás, nézetek megosztása; határozott irányok szétválasztódása (rezgésjelenségeknél), fény-sarkítás; villamos megosztás, töltésselkülönülés

polarizál sarkít, szétválaszt, ellentétet kiélez, göncölít, göncölösít; **a-kérdés ~ja az embereket** szétválasztja, szembeállítja az embereket; **~edik** megoszlik, két (v. több) határozott irány v. csoport felé tart

polaroid gyorsfénykép

polár bolyhosított (hőtartó) műszövet; sarki

polc állvány(lap), tartó(lap), rekesz(lap), támasz, támaszték, rakasz; ranglétra

polemizál vitázik, vitatkozik, érvel, okoskodik

polémia (kitartó, többfordulós) vita, vitatkozás, civódás, tollharc (sajtóban)

polifém szivacs derékalj, feklapszivacs

polifónia zene többszólamúság

poligámia többnejűség; többférjűség; *növ* vegyesvirágúság

poliglott több nyelven beszélő (ember), több- v. soknyelvű (könyv v. szótár v. felirat)

polihisztor mindenhez értő, több tudományban járatos, sokoldalú tudós, ösztudós, bölcselő, gondolkodó, mindentudó v. egyetemes tudású (ember)

poliklinika rendelő intézet, orvosi v. járóbeteg v. központi rendelő; gyógyközpont

polip lábasfejű; *orv orr~* kocsányos nyálkahártyadaganat

politechnika alpmesterségi (tan)tárgy, műszaktantárgy

politika közélet, közérdek; államtudomány, államtan; államirányítás, országolás, országlás; állam- v. hatalmi rendszer, hatalomúzés, hatalomgyakorlás; pártharc, ravaszkodás; **gazdaság~** gazdaságügyi irányítás v. irány(vonal)

politikai köz- v. pártérdekű v. közéleti; állam-, állami, államhatalmi

politikus *fn* közügyvivő, közéleti személy, képviselő, tárcavezető, kormánytag, kormányfő, államférfi; pártvezető; *mn* kiegyensúlyozó, körültekintő, óvatos, bölcs, előrelátó, élesen látó, éles eszű; ra-

vasz (róka), agyafúrt, ármánykodó, cselszövő
politizálás közügyekért való munkálkodás, pártérdekű tevékenység, közügyekről szóló vita, véleményterjesztés, véleményütköztetés
politológia államtudomány, államvezetésttan, államelmélet
politológus államtanász, államelmélet művelője, államelmélet-művelő, állam(tudomány)-tanász
politúr bútorfény, fafény
políroz finomít, fényesít, fényez, csiszol
polkorrekt, **politikailag korrekt** társadalmilag v. közéletileg elfogadott v. elfogadható
pollen hímpor, virágpór; ~**allergia** virágpór-túlérzékenység
pop *ang* nép; ~ **art** közművészet, népművészet; ~ **song** köznépzene, köznépdal; ~**ular** népszerű
pop-corn *ang* pattog, pattogatott tengeri v. kukorica, kukori, törökbúza, „kakas” N, pattibúza, pukmag
popfesztivál köznépzeneünnep
populáció népesség, lakosság; szaporodási közösség; **aktív** ~ munkaképes lakosság, növényi v. állati életközösség, törzsállomány
populáris népszerű, népies, egyszerű; közönséges, pórias
populista tömegekre olcsón ható, népieskedő, tömegeket ámitó, népámító, megnyerni akaró, népcsábító
porció adag; meghatározott v. szokásos mennyiség; rész, osztályrész
porkoláb börtönőr, fegyőr, foglár; várnagy, várparancsnok
pornográf, **porno** kéjkeltő, kéjbujtó, nemiséget túlzó v. hangsúlyozó, durván érzéki v. felajzó, szeméremsertő, parázna, bujálkodó; ~**ia** szennyírás, kéjkeltés; nemi közerkölcs- v. közízlésrombolás, (köz)paráználkodás
porta kapu, kapusfülke, főkapu; parasztudvar; (török) nagyvezír székhelye

portál *fn* díszbejárat, díszes főbejárat, főkapu; üzlet utcai része (kirakat és bejárat); (világháló) honlap

portás kapus, kapuőr, ajtóőr, ajtónálló; biztonsági őr, vagyonőr; őrkutya

portfólió bemutató v. bemutatkozó összeállítás v. gyűjtemény; iratgyűjtő; *közg* összbefektetés, befektetési együttes v. csomag, összbetét; összefoglalás, értékelés, elemzés, összegzés

portó küldésdíj, viteldíj, levél- v. csomagszállítás utólagos díja, pótdíj

portré arckép, képmás, ábrázolás; jellemrajz, jellemkép

posta kézbesítő intézet, távhivatal, küldésfelvevő; ~**fiók** levélfiók; ~**láda** levélláda, levelesláda; ~**cím** levélcím, levelezőcím

postás levélkézbesítő v. -hordó, csomaghordó

postáz felad, (el)küld, továbbít, bedob (levelet a ládába); kézbesít

poste restante *postán* maradó

poszt kijelölt hely; őrszem; őrhely, őrállomás; várta; felelős állás, beosztás, tisztség

poszt- után-, tovább-; ~**gén** segédsejtkulcs, háttérjelkulcs; ~**graduális képzés** továbbképzés (egyetem után), utóképzés

posztulátum alapigazság, alaptétel, (sark)tétel v. saroktétel, (elméleti) kiindulópont; követelmény, kívánalom

posztumusz hátrahagyott (szellemi alkotás, mű); utószülött; halál(a) utáni

potencia (tett)képeség, teljesítő képeség, tehetőség; nemzőképeség, férfi nemző- v. közösülési képessége, nő fogamzási képessége; férfierő

potenciális lehető, lehetséges, elvárható, rejlő, lapangó, lehetőséget magában foglaló v. rejtő, nyíltan nem jelentkező; helyzeti (erő); ~ **öngyilkos** öngyilkosjelölt

potens hatalmas, tehetős, vagyonos, jómódú; nemzőképes; (alkotó)képes, tettképes, tehetős; hatá-

SOS

potentát hatalmasság, hatalmaskodó v. befolyásos ember, kiskirály, nagyúr, kegyúr, tekintélyes vezető

pozitív jó, kedvező, kétségtelen, tényleges, valóban meglevő, valóságos; állító (tétel), biztató (ígéret), bizakodó, helyeslő, egyetértő, igenlő, egyértelmű (válasz); előremutató, értékes, alkotó, építő, határozott (személy, hozzáállás); *orv* kóros jelenség jelenlétét mutató (lelet); *fényk* valós színeket mutató papírkép

pozitúra → póz

pozíció állás, álláspont, elhelyezés, felállítás, hadállás, hatáskör, hely, munkakör, (társadalmi) helyzet; testtartás; tisztség, rang

pozőr színészkedő, hatásvadászó, magamutogató, mesterkelt, ájtataskodó, tettető, felfuvalkodott, fölényeskedő, nagyképű személy

pódium emelvény, dobogó, színpad; **~terem** kis-színház

póló ing; lovas gyeplabda(játék), lovaslabda; vízilabda(játék)

pólus sarok, gönc; áramforrás csatlakozó pontja; mágneses sarok, ellensarok; Északi- v. Déli-sark; forgáspont; ellentét, ellenpont, ellensarok, visszpont, ellentettség; vminek egyik v. másik fele; **~center** bevásárlóközpont

porus lyuk, lyukacs(ka),likacs, izzólik; **~es, porózus** lyukacsos (szövet, ásvány), likacsos, szivacsos, laza

póz szándékosan felvett v. erőltetett testtartás; hatásvadászó modor v. magatartás, hatásvadászát; (beállított) testtartás; **~ol** beáll; hatásvadászik, feltűnősködik, hatásvadászóan v. nagyképpően viselkedik v. színészkedik

pönálé bírság, büntetéspénz, kötbér, bánatpénz

PR, public—relations *ang fn* közkapcsolat(ok), közönség- v. ügyfélkapcsolat, közönségszerve-

zés, cég és termék megismertetés(e), népszerűsítés(e), megjelenítése, közkapcsolatok, a közönység 'agymosása'; ~~~menedzser~~ PR ügyvezető; vállalati arculat- v. közképtervező v. -bemutató v. – szervező

praeli mancs, kéz

pragmatika szabálykönyv, ügyrend, rendtartás, szabályzat

pragmatikus valóság közeli, gyakorlati(as), célhasznú, célszerű, célirányos, tárgyias, tényszerű, vmit józanul felmérő, vmi alapján cselekvő, lényegre törő, nem fellengző, megvalósítható eszméket hangoztató

praktika mesterkedés, fortély, csel fogás

praktikus gyakorlati(as), ötletes, jártas, járható, ügyes; előnyös, célszerű, hasznos, használható, hasznavehető, alkalmas, alkalmazható

praktizál gyakorol, működik; orvosi, ügyvédi gyakorlatot folytat

praxis gyakorlat, alkalmazás, hivatásgyakorlás, jártasság, tapasztalat; foglalkozás, pálya, hivatás, tevékenység, működés, működési kör; állandó betegek, ügyfelek köre v. összessége

preambulum bevezető (rész), előszó

precedens előzmény, indítók, előbbi v. korábbi eset; hivatkozási alap, irányadó eljárás v. eset, minta, jogalap, hasonlók

precesszió tavaszpont eltolódás; naphátráló; ~~~s~~ **világév** nagy napév v. nagy világév

precíz szabatos, pontos, gondos, alapos, aprólékos; ~~~ió~~ pontossági, (különlegesen) pontos

predátor ragadozó, húsevő, vérengző, vad; harácsoló

predesztináció eleve elrendelés v. előszándékozás; elhivatottság

predesztinál eleve kijelöl, szán, elrendel; ~~~va lenni~~ születni vmire

predikátum nemesi előnév

prediszponál előre meghatározó; fogékonyra tesz, hajlamosít vmire

prefektus előjáró, vezető, tisztviselő; megyefőnök; ispán; rendőrfőnök; főpap; közigazgatási hivatal ill. annak vezetője

preferál előnyben részesít, kedvezőbben ítél meg, értékkel, előnybe juttat, kedvez (vkinek), (jobban) szeret, kedvel, tetszik neki

preferencia előnyben részesítés, előnybejuttatás, vminek a kedvelése; (állami) kedvezés, kedvezmény (juttatása), kiemelt támogatás; **párt**~ pártrokonszenv, pártelsőség, vmely párt felé hajlás

preferenciák rangsorok, fontossági sorrend, fontos dolgok sorrendje

pregnans súlyos, nyomós; nyomatékos, hatásos, meggyőző, sokatmondó, mélyenszántó, jelentős; határozott; találó, tömör, erőteljes, átható, szembeötlő, hatásos

prejudikál előítél, elővélelmez, dolgok ismerete nélkül ítél v. dönt, elébe vág (dolognak), előre befolyásol, vminek útját állja

prejudícium előítélet, elővélelem, elfogultság, rögelv

premier bemutató, első előadás; ~ **plan** közelkép; kormányelnök, kormányfő, országelső; ~**fois** első-sorban

premissza előzmény, kiindulópont, kiinduló tétel, alaptétel

preparál előkészít, elkészít, előállít; kikészít, kitöm; (részekre) szed; (szavakat) kiír

prepozíció *nyelvt* előjárószó, viszonyzó

presbiter egyházközségi (világi) tanácsstag, egyházi; előjáró

presszió erkölcsi nyomás v. kényszerítés

presszó (kis) kávézó, gyorskávézó, kis vendéglátó helyiség, beülő; ~**kávé** gépkávé, erős fekete v. rövid kávé

presztízs tekintély, (erkölcsi) befolyás v. súly, közmegebecsülés, köztisztelet, nagyrabecsülés, hír-

név, elismerés, elismertség, hír; **~kérdés** tekintélyt érintő kérdés

prevenció megelőzés, megelőző intézkedés, bajelőzés, kórelőzés; elhárítás, gátlás

preventív megelőző, elhárító, előzetes

prezent mutató, adomány

prezentáció bemutatás, (vetített, képes) bemutató előadás; beterjesztés, előterjesztés (indítványé); átnyújtás (igazolványé); céges ajándék, mutató

prezentál bemutat, kiállít, előad; beterjeszt, előterjeszt; átnyújt

préda zsákmány, ragadmány, áldozat, dúlság, szerzemény; hadi martalék

prédál pocskol, pazarol, fecsérrel, herdál, szór, tékozol, veszteget, költekezik; **fel~** porig éget

prédikáció igehirdetés, igemondás, (egyházi) hitszónoklat, szentbeszéd; papolás, korholás, kioktatás, lelki beszéd

prédikál ígét hirdet, szentbeszédet tart, szónokol; feddő, intő beszédet tart, oktat, papol

prédikátor hitszónok, igehirdető; bőbeszédű v. kenetteljes szónok; tiszteletes, lelkipásztor

prémium díj, jutalomdíj, jutalompénz, pénzjutalom, elismerés, minőségi bérpótlék v. –többlet; **~ minőség** kiváló v. kiemelkedő minőség

préri nagy füves puszták Észak-Amerikában

préri róna, kopár, kietlen, elhagyatott terület, telek, (fű)puszta, fűmező, ugar

prés sajtó, sajtoló; **~el** sajtol, szorít, nyom

prézli morzsa, zsemle- v. kenyérmorzsa

príbék hóhérsegéd; bérenc, behajtó ember, verőember; elvetemült, aljas ember, aljadék, áruló, hitszegő; hidegvérű kegyetlenkedő

priccs tábori ággy v. fekvőpad, dikó N, támlátlan deszkaágy v. faágy; rabágy

primás főpap; elsőhegedűs; vezér, hangadó; **herceg~** érsek

primér, primer elsődleges, első

primitív kezdeti, kezdetleges, természeti (nép, val-
lás), vad; ősi, eredeti, őseredeti, hajdani, fejletlen,
elmaradott, igénytelen, hevenyészett, lapos, si-
lány, csiszolatlan, faragatlan, kiforratlan; tanulat-
lan, műveletlen, modortalan, udvariatlan, nevelet-
len, bunkó, buta, tahó

primőr újdonság; újjöldség, újgyümölcs, fiatal hajtá-
sú v. ideje előtti v. első v. zsenge zöldség v. gyü-
mölcs

prima kiváló, kitűnő, kimagasló, elsőrangú,
elsőrendű, első osztályú, remek, legjobb
minőségű, nagyszerű, kifogástalan, egyedülálló,
élbeli, élenjáró

princessz hercegnő, hercegisasszony

principális legfőbb, legfontosabb

principátus elsőség, vezető szerep, vezérség, feje-
delemség, hercegség; fejedelem rangja v. méltó-
sága v. birtoka v. területe v. országa; öröklési rend

principium alapelv, vezérelv; ősök, végok, alapok

prioritás elsőség, elsőbbség, elsőbbség joga

privusz büntetett előélet

privatizál magánít, magánosít, magántulajdonba ad;
~ás, **privatizáció** magánítás, magánosítás; **re~**
(magántulajdont vissza)államosít

privát magán-, egyéni, személyes, saját, bizalmas,
nem hivatalos, szűkkörű; ~im magánúton, bizal-
masan; ~ **szféra** magánélet, szűk kör, magánélet
köre

privilegium kiváltság, (nemesi) előjog; kizárólagos
jog

prizma fénytörő; üveg v. hasáb, fénybontó hasáb;
közl macskaszem; *mtan* háromszög alapú hasáb;
~kő hasított kötőmelék

prizmában tárol nyereggető formában tárol

priznic hideg vizes borogatás

proaktív kezdeményező, kezdeményezést magához
ragadó, szántszándékos, gyorsan cselekvő, tevé-
keny

problematika kérdéskör v. -csoport v. -csomag v. -sor v. -gubanc, feladatcsoport v. -sor, gondcsomó, gondolatkör, gondhalmaz, kérdésség

problematikus vitatható, kényes, kérdéses, kétséges, nem bizonyított, bizonytalan v. kétes kimenetelű, megoldatlan, megfejtetlen, talányos; kiismerhetetlen, rejtelmes

probléma baj, gond, kérdés, bökkenő, gáncs, akadály, nehézség, aggodalom; (kutatási) feladat, feladvány; fejtörő, rejtvény, talány, hézag

problémás nehéz, nehézkes, dőcögős, bonyolult, akadozó, körülményes, zűrös, zavaros (ügy), nehezen kezelhető, bajos, gondhordozó, gondhozó

procedúra eljárás(mód), intézés, ügykezelés, (hosszadalmas) ügymenet, perrendtartás

procent, percent százalék

processzor központi vezérlő egység, számítógép agya

producer főszervező, (művészeti, szórakoztatóipari), vállalkozás vezetője, mozgókép-vállalkozó, mozi-gyártó, mozgóképgyártó

produkal alkot, előállít, gyárt, készít, létrehoz, termel, teremt; előad; **~ja magát** feltűnést keltően viselkedik, jól szerepel, fitogtat, mutogatja magát, keresi az elismerést

produkción alakítás, alkotás; mutatvány, előadás; teljesítmény; termelés, kitermelvény, előállítás, létrehozás, gyártás; készítmény

produktív termelékenység, termelőképeség; alkotóképeség

produktív eredményes, sikeres, haszonhajtó, gyümölcsöző, jövedelmező, sokat termelő, termékeny, termelékeny

produktum termék, készítmény, gyártmány; alkotás, (élet)mű

profán avatatlan, világi; hétköznapi, közönséges; kegyeletsértő, szentségtelen, illetlen, tiszteletlen

professzionizmus mesterművészet, mesteri szak-

tudás v. kiválóság, magas színvonal; hatékonyság

professzionális hivatásos, szakmai, szakmabeli, szakszerű, mesteri, hivatásos; ~ **termék** kiemelkedő v. magas színvonalú v. mesterminőségű termék

professzor egyetemi v. *főiskolai* tanár; szakértő, szaktekintély; ~ **emeritus** érdemesített egyetemi tanár

profécia jóslat, jövendölés, jövőlátás, előrelátás, isteni kinyilatkoztatás közvetítése

profi szakképzett, hivatásos, hivatásbeli, hivatás-szerű, szakszerű; vminek foglalkozásszerű művelője; ~**zmus** szakmaiság, magas szintű szakmaiság v. szakértelem, szakemberhez illő magatartás, viselkedés, szakemberi hozzáértés, szakmai hozzáállás, jelleg; nagy hatású, nagyon hatékony, kiemelkedő, kiváló, mesteri, mesterszintű

profil arcél, oldalnézet, metszetvonal, keresztmetszet, keresztoszlop; arculat, feladatkör

profilax megelőzés, óvintézkedés

profit haszon, nyereség, tőkehaszon; ~**ál** anyagi hasznot húz, előnyt szerez vmiből; keres, nyer (vmin), okul, tanul vmiből; ~**orientált** nyereségközpontú v. -érdekeltségű v. -szemléletű, haszonra vágyó, haszonleső, haszonéhes, haszonhajhászó; ~ **maximalizálás** haszonkiterjesztés, haszontúlfokozás

profizmus → profi

prognózis előjelzés, előrejelzés, jóslat, jövendölés, előrelátás, várható v. előrelátó hatás; időjárás jelentés; *orv* kórjóslat, kórkiemelés, betegség (várható) kimenetele

program (munka)terv, tervezet, tárgysor, tájékoztató; napirend, ügyrend, időrend, műsor, rendezvény; működtetési utasítások rendszere, utasítássor; szándék, célkitűzés, elfoglaltság; műsorlap, műsorfüzet; ~**oz** (számítógépen) beállít, (be)ütemez, műveleti utasításokkal lát el; ~**ező** (számítógépes)

gépkottázó, utasítást előíró
progresszió előremenetel, fejlődés, fokozódás, haladás, tökéletesedés, (fokozatos) emelkedés; súlyosbodás (betegségé)
progresszív haladó, élenjáró, előremutató
prohibíció tilalom, tiltás
projekt, projektum célmegvalósítás, célkitűzés; terv, tervezet; kivetés, rávetés; ajánlat, javaslat, hosszú távú elképzelés, építészeti, kutatási v. más tevékenység, megbízás, nagyobb munka v. feladat, vállalkozás, munkaterv; ~ **koordinátor** szakmai vezető; ~**módszer** valódi feladatmódszer; ~**menedzser**, ~**manager** célmegvalósítás vezető v. irányító
projektor vetítő(gép), kivetítő, írásvetítő; fényszóró; **hang~** hang-táv sugárzó
proklamáció kikiáltás, kiáltvány; kihirdetés, közzététel
proletár városi bérmunkás, bérrabszolga
proli városi csőcselék, éhenkórász, ingyenélő, naplopó; műveletlen, faragatlan, közönséges, neveletlen
prolongál meghosszabbít, halaszt, haladékot ad, műsoron tart, határidőt kitol
prológus előszó, előbeszéd, előhang, bevezetés; előjáték, előversengés
prominens kitűnő, kimagasló, kiemelkedő, kiváló; híres, ismert, tekintélyes
promotál népszerűsít
promóció eladás v. vásárlás ösztönzése v. előmozdítása, vevőszerezés, ügyfélszerzés MA; előlépés, előreléptetés, kinevezés, tudományos fokozat odaítélése
prompt pontos, készséges; gyors, haladéktalan, azonnali, azon nyomban, ízibe
propaganda hírverés, hírterjesztés, népszerűsítés; tanterjesztés MA; buzdítás, hiterjesztés, térítés
propagál terjeszt, népszerűsít, szorgalmaz

propeller légcsavar, hajócsavar; csokornyakkendő
proponál javasol, ajánl, indítványoz, tanácsol, elterjeszt, kezdeményez, megemlíti, megpendíti, felvet, javall, sugall
propozíció előterjesztés, javaslat, indítvány
prospektus, prosí ismertető, tájékoztató; árjegyzék
prosperál virágzik, fellendül, sikeresen, jól fejlődik v. működik, halad, érvényesül, boldogul
prosperitás jólét, vagyonosodás, gazdasági fellendülés
prostituálja magát eladja magát, vmilyen értékét áruba bocsátja (tehetségét v. becsületét v. meggyőződését)
prostituált, prosti örömlány, kéjnéő, utcalány, ringyó, kurva, cafrika, lotyó, csélcscsap
prostituáció üzletszerű kéjelgés, nemi üzletelés, fizetett nemi érintkezés, kéjüzlet, testárusítás, nemi kufárkodás, pénzkéjelgés; (erkölcsi v. szellemi v. közösségi) értékelárulás; lefekvés vkinek v. vminek
proszit! Egészségére! Isten-Isten!
prosztata orv dűlmirigy
protekciónizmus ismeretségen alapuló rendszer, csókosok rendszere, kivételezés, összefonódás(ok), uram-bátyám világ; önvédővám, önvédő gazdaság, romlott v. támogatásos közéleti v. közigazgatási rendszer, védővámrendszer; közbenjárás, befolyásolás
protekció kivételezés, soronkívüliség, pártfogás, közbenjárás, segítség, támogatás, védelem, védőtámasz, védőtámogatás
protektorátus védnökség alatt álló terület
protestál tiltakozik, ellenvet, kifogásol, óvást emel, tüntet; erélyesen visszautasít
protezsál pártol, pártfogol, felkarol, segít, támogat, (be)ajánl, közbenjár, egyengeti az útját, enyeget N, tolít, tolja a szekerét, előre tolja; ~t védenc, círák

protézis, protkó (beültetett) mű- v. pótszerv, mű- v. pótvégtag, műfogsor, pót- v. mű-

protokoll eljárásrend, illemlend (hivatalos); hivatalos v. szakmai meghívásokra vonatkozó íratlan szabályok; szokásrend; nemzetek közötti képviseltek illemszabályai; nemzetközi tárgyalások jegyzőkönyve

prototípus mintadarab, első példány, ősminta, ősalak, alapforma; mintakép, megtestesítés

providencia (isteni) gondviselés; előrelátás, gondoskodás

provincia tartomány, vidék, területi egység

provinciális vidéki(es), falusi, helyi, vidékiesen elmaradott, maradi, kisszerű, korlátolt, szemellenzős, szűk látókörű, vaskalapos

provizórius, provizórikus átmeneti, ideiglenes, időleges, időszakai, ideig-óraíg tartó, futólagos, múltékony, pillanatnyi

provokáció kihívás, előidézés, kihívó magatartás; piszkálás, felingerlés, pimaszkodás, ürügy, kikényszerítés, felforgatás, be(le)ugratás

provokáló, provokatív kihívó, sértő, arcátlan, pimasz, szemtelen (viselkedés, hangnem); kikényszerítő, előidéző; bujtogató, felforgató, kötekedő

próba kísérlet, vizsgálat, kivizsgálás, kémle, ellenőrzés; kereskedelmi minta; szűrőminta; fémjelzés; istenítélet; gyakorlás; bizonyíték, megmérettetés, különleges erőfeszítés, vállalás; **fő~** utolsó szemle; **~fülke** öltözőfülke; **~tét(ol)** vizsgálat (eredményé, tudásé)

próbál, próbálkozik megkísérel, nekifog, nekilát, igyekszik, törekszik, kísérel, kísérletez, kísérletezik, erőlködik; felilleszt, (méretre készülő) ruhát v. cipőt illeszt MA v. szemrevételez

próféta jós, jövőlátó, jövendőmondó, jövendőlátó, látnok, istenlátnok, Isten kiválasztott embere; szószóló

prókátor, prokurátor (védő) ügyvéd, jogi képviselő,

szószóló; meghatalmazott, megbízott (személy)
próza folyóbeszéd, előbeszéd, írott beszéd, kötetlen beszéd, közirány, beszély, elbeszélő irodalmi műfaj (regény v. elbeszélés v. karcolat); ~i anyagi, hétköznapi, kötetlen, lapos, mindennapi, sivár
pruszlik derekas, cufra N, ingváll, (népies szabású v. díszítésű) női mellényke
prúd álszemérmes, túlzottan szemérmes, álszent, szenteskedő, erkölcsösködő; *fn* erkölcscsász
psalmus *lat* zsoltár
pszeudo- ál-, látszólagos, mintha, majdnem
psziché lélek
pszichés kába, kótyagos, lökött, zavarodott
pszichiáter elmeorvos, elmeorvos
pszichiátria elmeorvosászat; elmezavartan
pszichikum személyiség; gondolkodás és lelki jelenségek összessége
pszichoanalízis lélekelemzés, mélylélektan
pszichodráma gyógyszínjáték MA; lélektani színmű
pszichológia lélektan
pszichológus lélektanszakos, lélektanos, lélektanár, lélektanász, lélektannal foglalkozó szakértő, lélektanhallgató, az emberi lélek ismerője, lelki kezelő, lélekküldő, lélekgyógyász, lélekgondozó
pszichopata elmebeteg, kóroslelkű, kóros lelkiületű, bűncselekményre hajlamos, torz személyiség
pszichoterapeuta lélekgyógyász, lelki kezelő
pszichoterápiás lelki kezeléssel kapcsolatos, lélekgyógyászati (módszer)
pszicho-thriller (idegajzó v. idegfeszítő) rém- v. szörnyjáték
pszichózis elmebetegség, elmezavar, elmebaj, téboly, őrület
pub, public house *ang* kocsmá, ivó, csárda, csapszék, italmérés, borozó, söröző, talponálló, fogadó, vendéglő, *H* söntés, italozó, ivoda
publicista újságíró, közíró, hírlapíró
publicisztika közírás, közéletírás, közéleti (újság)-

írás

publikáció kihirdetés, közzététel, közhírré tétel; tudományos v. más mű megjelentetése; közkiadvány, közlemény, nyomtatott mű, (megjelent) cikk, tanulmány, könyv

publikál kiad, megjelentet, cikkeket ír, kinyomat, közlétesz, szerzőként szerepel

publikum közönség, nagyközönség, összegyűltek, népség, néptársaság

publikus közhírré tett, közismert, nyilvános, nyilvánosságra hozott v. hozható, nyilvánosságnak szánt, közölhető

pucol tisztít, eltűnik, elillan

puccos cifrázkodó, cicomás, feltűnősködő, feltűnően öltözött, kiöltözött

puccs államcsíny, összeesküvés, cselszövés, zendülés, erőszakos fordulat, palotaforradalom

puding édes duzma v. pép, tejes kocsonya, főtt édesség, pötye N

pulóver kötött bujka, kötött felső

pulpitus emelvény, szószék, dobogó; (olvasó)állvány

pult (áru)állvány, eladó-, kiszolgálóasztal; **konyha~** konyha- v. tálalószekrény, előkészítő lap

pulzál lüktet, ver, dobog, dobban, kalapál, zakatol; nyilallik, sajog, szaggat; **~ás** vérhullámverés

pumpa fűjtató, adagoló

pumpol szipolyoz, kizsarol, fej, kihasznál, kopaszt, kiszed, kicsikar, megvág

pupilla orv szembogár, a szem bogara v. csillaga v. feketéje

purdó cigánygyerek

purgatórium tisztítóhely, tisztítóűz

purgál (ki)tisztít, meghajt (beleket), belet tisztít

purifikál tisztít, megtisztít

puritanizmus a 16-17.sz.-i Angliában a kálvinizmus következetes végigviteléért küzdő mozgalom

puritanizmus, puritánság erkölcsi szigor, feddhetetlen erkölcsösség

puritán egyszerű, erkölcsös, mértékletes, mértéktartó, külsőségeket megvető, tiszta szemérmes, túl v. túlságosan v. túlzottan szerény életmódú, szigorú erkölcsű, feddhetetlen jellemű (ember)

purizmus nyelvtisztítás, nyelvvédelem; tartózkodás az idegen szavak és fordulatok használatától; tisztaságra való törekvés

purpárle megbeszélés, tárgyalás, alkudozás; társalgás, csevegés; *H* nézeteltérés, szóváltás, ellenvélemény

puszedli csók, hab- v. mézescsók

puder arcpor MA, rizspor, síkpor, hintőpor; mellébeszélés, süketelés, szöveg

pünkösöd Szentlélek ünnepe, húsvét utáni ötvenedik nap

püré pép, törtes, törött v. (át)tört pépes étel, zúzalék; törve-

püspök egyháznagy, vezető főpap